

itație.

ică că în ziua
5 să va vinde
umparatorului
a fața locului
ul de strigare
ditunile cela
dvocațial care
on din Dej.

u Leboviș
ocot

Uj!

dinand 63.
n raktáron

ések

retünk.

tock
ségek

FIA

pen,
. 2.
ás szerint

ok!

elate
me
ctiv
o 7,
6-53.
ara,
H.T.

No 2398

k

No 2.
flanel,
ra.

UJ KELET

Almásy Róbert

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda

Uj-Kolozsvár, St. Barom
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

ÁRIFIZETÉSI ÁRAK:

Bománliában	
Egész évre	— 850
Félévre	— 460
Negyedévre	— 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5-

Csahszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1924 november 24 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 263. szám

5685. Marchesvan 27

Ballada az utlevélről

A tilalom fái már a paradicsomban is bűnre
csábították az első emberjárt. A tilalmak, melyek
szépen szabad életet és mozgást a kellelőnél
jobb korlátosak, ellenkező hatást váltanak ki:
nem akadályozzák meg a bűnt, hanem — szapo-
ritják. Utlevélpánamáról zengenek a lepök, pana-
mák tüzét hordja a trissz novemberi szél is: vajjon
kiárolag a panama elkövetői a bűnösök csak a
bűnben, avagy az állam szigorú, embertelen tiltó
rendeletre is, melyek gusztu köik a mozgást,
megtöjtják az életet, a hereskedelmet, a forgalmat?
Nyugodtan válaszolhatjuk: a panama elkövetői a
hisebbik bűnösök, mert ők csak a guszakötöttség
vadászói voltak. Bűnösök ugyan, de menti őket
a tilalmak borzalma, mely lehetőséget nyújt embe-
reknek arra, hogy megvesztegessenek és tisztvisel-
lőnek arra, hogy a szabad mozgásai lehetőséget
áruba bocsássák.

Semhol a világon nincsen már ország, ahol az
utlevél megszerzése anyai nehézségekbe ütközik. mint
Bománliában. Itt az utlevélhez nemcsak születési,
katonai, adózási, nemadózási, állampolgársági, er-
kölcsei, ügyességi, megbízhatósági s tudja az ég
még milyen igazolvány kell, de rövidesen halotti,
sőt pártigazolvány is szükséges lesz hozzá. Anyai
tilalom csak bűnre vezethet, perze — ezt az i-
ságek felett álló államférfiu bölcsesség nem haj-
landó tudomásul venni. Fiat iustitia, percat mun-
das — mondja a latin közmondás, amit a román
államférfiak tullicitálának, mondván: veszen bár
minden polgár, de legyen igazságtalanság.

Mikor jön már a megértés szelleme közénk?
Mikor látjuk már be sorsunknak irányítói azt a
primitív igazságot, hogy a szabadság levélgőjében
kiegyensúlyozott a meghajlott gerince és a bűn el-
vesszi befolyását, elveszti, mert senki sem szorul
reá. Ma, hogy bár paritán erősölni térfin, légy
odaadó állampolgár egyébként, rázorulsz a bűnre,
mert igazságtalan megkötöttségek állják utadat, ha
hálódre skarez menni üzleti ügyeidet elintézni,
beteg rokonaidat meglátogatni, tanulni, vagy pi-
henni. Hiszen ha velaki tudós, ha velaki az állam
ellen támad, ezer mód van rá, hogy lesanjson reá
az igazságszolgáltatás keze. Miért hát a vekarur?
Számos becsületos polgárt ismerünk, aki lemondott
hálódre újjáról azért, mert nem bírta az igazol-
ványok utáni hajszát.

Ebben az atmoszférában felüldítően hat az a
hir, hogy a budapesti kamara átirattal fordult a
kolozsvári kamarához, melyben arra szólítja fel:
tegyen a kamara vezetősége javaslatot arra vo-
natkozlag, miként lehetne a két ország között a
hereskedelmi forgalmat utlevél-kezelésével
erősíteni és ezáltal a mintavásárok ügyét kölö-
nösen támogatva, könnyebbé tenni a két ország
között gazdasági érintkezést. Meg vagyunk gyö-
zödvé arról, hogy a kolozsvári kamara vezetősége
minden lehetőséget meg fog tenni arra, hogy ezt az
áltrevaló ötletet realizálja. Bizonyos, hogy a ka-
mara tervezetében elsőül fogja hangsúlyozni az
utlevélrendszer mai merev formái szétváltásának, az
ország internálótáborozási elzártsága megszünteté-
sének szükségességét. Ebben bizonyosak vagyunk,
de kevésbé vagyunk bizonyosak abban, hogy a
kormány a kamara javaslatának igazságait el fogja
ismerni. A kormány már számos cselekedetével
bizonyította be, hogy nem polgárai szabadsága és
jóléte képezi uralma alapját. A kormány csak a
maga cselekvési szabadságát tiszteli és figyelmen
kívül hagyja polgárai érdekét.

Teszti pedig ezt ugyanakkor, midőn Svájc és
több más nyugati állam az utlevélkányszer eltör-
lésére gondol igen komolyan. Számos kormány-
nyilatkozatban hallottuk, hogy kormányunk vezetői
minden vonatkozásban a nyugattal azonosítják
magukat. Ez igen szép és igen dicsőretremeltő, de
bizony mindaddig a hipokritaság látszatát kelti,
míg nemcsak szavakban, hanem tettekben is meg-
nem nyilvánul az a Nyugat felé való orientálódás.

Nyugat államainak nem félnék a szabadságtól, mert tudják,
hogy a jobbágyi állapottal korruptakabb valami
nincsen. A megkötött emberi energiák, melyek a za-
badság fényén a gazdaság és állambiztonság forrásai, a
szolgai röghököttségben tilalmas utra tévednek.
Igy lesz aztán a törvény, — nem a bűn meg-
torlója, hanem annak nevelője. Ezt mindenki tudja,
aki csak egy kevésbé ismeri az emberek lélektanát.
S. János, azt, amit mi mindannyian tudunk, a kor-

mány megszálltán álló férfiak nem hajlandók tudó-
másul venni. Ők egy speciális bölcseséggel rendel-
keznek, melynek egyszerű és könnyen érthető a
tartalma: minél több rabszolgaságot a polgárok
számára — a maguk korlátlan szabadságának kor-
látlan biztosítására. Gyönyörű bölcsesség, keserű
bölcsesség, nem hisszük, hogy a szegény polgárok
kedvéért lemondának róla privilégizált birto-
kosaik.

A német kampóskeresztesek lerom- bolták Rachel szobrát

Elűnt a művészi emlék a Páva-szigetről. A király, aki hálás volt
a zsidó színésznőnek

(Berlin, nov. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A kampóskeresztesek imés ballának megusról.
Ezuttal Rachel, a hírneves francia színésznő mű-
vészi szobrát semmisítették meg a Potsdam melletti
ugynevezett Páva-szigeten. A szoborrombolóknak
azonban nem sikerült csak a fejdíszét és talapatot
tökre tenni, a művészi emlék sőbbi része sértet-
len maradt. A vár felügyelője azonnal intézkedett,
hogy a szobrot helyezzék biztonságba Rachel szobra
történelmi emlék volt, amely az 1852 júliusában
létrejött porosz-orosz szövetségi szerződésre emlé-
keztetett.

linben vendégszeresépl, meghívták a szigeten lévő
bírályi palotába. Az egyik teremben szücsadot ál-
lítottak fel, amelyen a nagy tragika melodramát
adott elő. A művésznő annyira elkagadta játé-ával
a két uralkodót, hogy a cár nyomtan meghívta őt
Petervárra, IV. Frigyes Vilmos pedig bizalmasai
előtt kijelentette, hogy Rachel já ékádnak köszön-
hető, hogy a cár aláírta a szövetségi szerződést.
Ezért halából a király még ugyanazon év júniusá-
ban szobrot állított a művésznőnek. A szobor a
legszébb elabastroból készült és az akkor élő
szobrászok egyik legkiválóbbja készítette.

Amikor 1853-ban Miklós cár meglátogatta IV.
Frigyes Vilmos királyt Rachel emlékszóron Ber-

A büntető hatóságok erőlyes nyomozást indi-
tottak a merénlők készrekerítésére.

„Nagyvárad csak a liberalisoknak köszönheti, hogy román impérium alá került“

Mosoiu volt miniszter fejtáncsteltő beszéde a liberalis párt nagyvárad-i tagozatának értekezletén

(Oradea Mare-Nagyvárad, november 22. Az
Uj Kelet tudósítójától.) Pénteken este a nagy-
várad-i liberalis klub Széchenyi-szállósbli helyi-
ségeiben értekezletre ültek össze a párt bihar-
megyei szervezetének tagjai. Az értekezletnek
különös jelentőséget az adott, hogy azon M. Mosoiu
volt miniszter is résztvett, akinek beszéde óriási
szenzációt keltett. Mosoiu volt miniszter ugyanis
hosszu beszédében azt ígyskezett bizonyítani,
hogy Nagyvárad csapán a liberalis pártnak kö-
szönheti azt, hogy a román impérium alá került.
Az értekezlet lefolyásáról egyébként az alábbi
tudósítónk számol be:

neki nem volt rendelete a szövetséges-kiől arra,
hogy Nagyváradot megszállja. E ökelő és be-
folyásos liberalis körök azonban aadig unszták őt,
mig végre engedett az akarataknak és csa-
pataival megszállta Nagyváradot is, amely így
került román impérium alá.

A gyűlést a biharmegyei tagozat elnöke, dr.
Popoviciu Mihlós vármegyei prefektus nyitotta
meg, aki rövid bevezető szavaiban Mosoiu mi-
nisztert üdvözölte. Beszédében lezögezte, hogy
Mosoiu ut nem mint politikus és nem mint mi-
nisztert, hanem mint Bihar megye nagyját üd-
vözli a párt biharmegyei tagjainak sorában.
Popoviciu prefektus beszéde alatt igen kelle-
mentlen inoiders játszódot le. A belényesi libe-
ralisok egyik Coste neví vezére közbeszóllással
állandóan zavarta a prefektust, végül is
Mosoiu miniszternek kellett leintenie a folyton
akadékoskodó közbeszóllót.

Mondanunk sem kell, hogy Mosoiu minisz-
ter állításai egyáltalában nem látszanak való-
színűeknek. Az egész beszédnek nagyon is át-
látszóan az a színezte, hogy politikai kortes-
fogásnak készült és az volt a célja, hogy ezzel
sz igen praktikusnak hangzó beállításai is han-
gulatot keltsen a liberalis párt mellett. A gyű-
lés résztvevői, akik még nagyon jól emlékeznek
arra, hogy a román hadsereg annahidején nem-
csak Nagyváradra, hanem Bud-pestre is bevo-
nult és csak azután ürítette ki a megszállott
területeket a nemzetközileg már előre megállá-
pitott Nygyrománia határvonaláig, vegyes ér-
zelemmel fogadta Mosoiu miniszter szavait.

Popoviciu beszéde után Mosoiu miniszter
emelkedett az ósra. Előszőr is a már rég
ismert és már eléggé elcsépsált pártfrázéológiá-
val a liberalis kormány érdemeit sorakoztatia
fel és vázolta annak a konszolidációs munká-
nak fontos jelentőségét, amely egyes-egyedül
a liberalis párt kormányzása rendszerének kö-
szönhető. Majd, mintán a dicsősé frázisokból
kiakoptt, a jelenlevők óriási meglepetésére ki-
jelentette, hogy Nagyvárad egyedül a liberalis
pártnak köszönheti azt, hogy román impérium
alá került. Annakidején ugyanis ő volt az
Erdélybe diadalmasan bevonuló román had-
sereg főparancsnoka. Csapatái lépésről-lépésre
hódították meg Erdély területét. Előbb Dére,
majd Kolozsvárra vonult be, végül a Király-
hágónál kijelölt demarkációs vonalnál állapo-
dott meg. Hihetetlenül hangzó állítása szerint

Mosoiu miniszter beszéde után az ügyve-
zéség megválasztására került a sor, amelynek
során a vezetőség tagjaivá választották Mosoiu,
L. P. Patu, Popoviciu és Negulescu képviselőket,
T. Odor Patala gyógyszerészt, B. Xin ü. yvédőt,
B. G. d. u. jogikari dékánt, Moga tanfelügyelőt,
valamint a biharmegyei liberalis tagozat több
vezető egyéniségét.

Defenziv szerződés Jugoszlávia és Görögország között

Belgrad, nov. 22. Jugoszlávia és Görögország
újából megkezdte tárgyalásait a két állam közötti de-
fenziv szerződés megkötésére. A tárgyalások iránt a
két ország fővárosában élénk érdeklődés mutatkozik.

Az angol külügyminiszter és Herriot találkozása

London, nov. 22. Chamberlain és Herriot a
népszövetség római ülészése előtt találkoznai fog-
nak Párisban. Az angol külügyminiszter sajtószol-
gálatá utján kijelentette, hogy Anglia a külügyek
tekinetében semmivel sem tér el az előző kor-
mány politikájától, kivéve az orcas ügyet, amelyet
feltétlenül revideálni fognak.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági kaidörög napilapja... Szerkesztők: Szakalay János és dr. Marton Ernő.

Apassionata

Halottan vart a vérem; szenvedélyem mint mákvirág a bőben elvirult, de jött a hold a mágius, van éjben a döböntő vágya édesült a mult.

Dalba d. Jolmi mely léz tűzhet engem minden erőknél teljé: vágyamat, mihor e torz időben embelekten a jóság gonyója cafattá szakad?

Párasz szomjában ennyi szivverés még nem kondult, sírván: közel a halál s mielőtt árván, hitosztottan manék Uram! a Teljesség szent kapujánál

Vak forosorát mutatja most az égbolt vas türe: rögtől ölmöz, hát s hó, minden közre kussik, ami rég volt s tán a multba visszamszani volna jó.

Salamon László

Titokzatos utlevélpanama Kolozsváron.

Néhány nap óta olyan hírek terjedtek el a városban, hogy a kolozsvári állambiztonsági hivatal detektívjei már két hete szabálytalanul kiállított utlevelek ügyében vezették be a nyomozást, de a legnagyobb titoktartás mellett folytatják és így a vizsgálat lefolytatásáról csak megbízhatatlan hírek kerültek forgalomba.

A magyarországi kuriák és ítélőtáblák kétszázéves jubileuma. Budapestről jelentik: A magyarországi kuriák és ítélőtáblák december 20-án teljes ülés keretében megünneplik a felsőbb bíróságok kétszázéves jubileumát.

Ismeretlen helyen tartózkodnak a vonatok

Hogyan történik a CFR. az utasaival. Az utasok kinszenvedései a pályaudvarokon és a vonatokon

(Cluj-Kolozsvár, november 22 Az Uj Kelet tudósítójától.) Bár egészen valószínűnek látszik, hogy a vasúti hatóságoknak már jóelőre tudomásuk volt arról, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is, hóval és faggal fog beköszönteni a tél, még sem tettek semmit sem annak az érdekében, hogy a vasúti forgalom lebonyolítása ne tüközze nagyobb akadályokba.

Eznek az indolenciának tulajdonítható be főképen az, hogy az ötnapos szakadatlan hóesés a szó szoros értelmében megbénította a vasúti forgalmat. Különösen rettenetes állapotok uralkodnak ebből a szempontból a régi királyságban, ahol a vonatok órák hosszat vesztegetnek a nyílt pályán és az óriási el nem takarított hóomágyban sem előre, sem hátra moccanni nem tudnak.

A bukaresti pályaudvarról tegnap mindössze két vonat indult. Ma több vonatot kíséreltek meg elindítani, de a nagy torlódásban vasúti baleset történt. Egy tehervonat baleszt el egy tres szerelvénybe. Az összeköttetés során két kocsi pozdörjvé zúzódt, de szerencsére emberéletben nem esett kár.

A régi királyság egész területén a vonatok óriási késéssel közlekednek. Egyik baleset a másikat éri. Ma Chitila és Ploesti között egy személyvonat a szó szoros értelmében odafagyott a sínekhez Ploestiből egy élelmiszermel megakartott segélyszelvényt küldtek a befagyott

hogy Angliát kivéve, a világ egyetlen állama sem tekinthet vissza hasonló ési multra a törvényhozás ilyen irányu fejlődését illetőleg.

Feitalálták Salamon tornyát. P.leszticából jelentik: Maculster professor ásatásai során Ofel hegyen a „David város” ásatásai közben előkerült a Babilából ismert Salamon-torny is. Magassága negyven láb. A tornyot David király korából reliket díszítik, de pontosan meg lehet különböztetni szoktól a díszítésektől, amelyeket Salamon király rendelkezésére hozzáfűggesztettek.

A dísznő is első osztályban utazik. Prágából jelentik: A költségvetési bizottság egyik legutolsó ülésén a cseh-szlovák vasútiügyi miniszter panaszkodott azokra az utasokra, akik az egyébként tiszta cseh-szlovák vonatokon nem repeszálják sem a közegészséget, sem pedig az erre vonatkozó vasúti szabályokat. Ennek illusztrálására egy esetet hozott fel. Egy ellenségi képviselő (nevet nem akarta megemlíteni) legutóbb elsőosztályu kocsin utazott és magával vitt egy malacot. A kassau figyelemztette, hogy jó lesz az állatot káión kocsiába szállítani, a képviselő azonban ráfordmott és kijelentette, hogy nem tür semmiféle utasítást, mert ő képviselő, tehát dísznőnek is kijár a képviselőnek biztosított immunitás.

Letartóztatás a bukaresti utlevélpanama ügyében. Bukarestből jelentik: A vádinascs elutasította Stefanescu őrnagynak szabadrábra helyezési kérelmét. Az őrnagyot tudvalevőleg az utlevélpanama ügyben tartóztatták le. A vizsgálóbíró ma kihallgatta Cristeou sziguranca aligazgatót ebben az ügyben.

Chanuka. Ezen a címen egy irodalmi gyűjtemény hagyta el a napokban a sajtót. Az Aviva és Barisszia Hitachdutok Kulturbizottságának szerkesztésében és kiadásában jelent meg a könyv, mely az „Aviva Barisszia Könyvek” című könyvtársorozatnak első száma. A könyv célja, hogy egybegyűjtve a Makkabeusok hőstet e: méltató verseket, legendákat, elbeszéléseket, megkönnyítse azok munkáját, akik egy chanuka ünneplésre, díszgyűlésre vagy bármilyen társas összejövetelre aktuális, de irodalmi értékü műsort akarnak összeállítani. De chanuka esteken is a legkellemezebb szórakoztató ez a könyvecske, mely mint ilyen egyedülálló az egész magyar nyelvű zsidó irodalomban. Rég éreztük a hiányát egy ilyen alkalmi könyvecské és éppen ezért úgy véljük, hogy hatalmas hiányt pótol. Egyben ifjúsági szervezetünk fejlődését is látjuk benne hogy ők is megérezték, mire van szükségük Erdély zsidóságának és első ilyen szerű nyilvános szereplésükkel a multak hibáit a munka jegyében hozzák be. A könyv finom simított papíron, igen izéles kiállításban jelent meg és minthogy simpatikus ifjúsági szervezetünk nem fizetet akartak csinálni, hanem a zsidó egység minél szélesebb körben való propagálását tűzték ki célul, — és ez

vasút utasainak segítségére.

Semmiivel sem jobb a helyzet Erdélyben, ahol a forgalmi irodáknak és üzletvezetőségeknek fogalmuk sincsen arról, hogy egyes vonatok hol és merre halandoznak a hófúvásban. A fűtetlen várótermek zsúfolásig teltek utasokkal, akiknek ha szerencséjük van, még elérk a tegnapi vonatot. A CFR indolenciájára mi sem jellemzőbb, mint az, hogy sem a várótermeket, sem a vasutakat nem fűtik. A vasutak, különösen a vicinális vonalokon, törött ablakokkal és fűtetlenül közlekednek.

Az egyes állomások forgalmi irodái az utazó közönség állandó ostromának vannak kitéve. Minden utas tudni szeretné legalább azt, hogy mennyit késik a vonata. A forgalmi irodák azonban nem sokat hederítenek a várótermekben fagyokodó utasokra és a legtöbbször a felvilágosításokat is megtagadják.

Legszellemesebben a székselykocsárdi állomás járt el. Az állomás nagy fekete táblájára ráírták, hogy a kérdezett vonatok ismeretlen helyen tartózkodnak. A hideg váróteremben összegémberedett utasok pedig moccannal sem mertek a pályaudvar területéről, mert nem tudták melyik percben érkezik be a vonatuk. A vasúti hatóságoknak végül mégis be kell látniok, hogy a jelenlegi állapot tarthatatlan, mert a hóesés egyáltalában nem indok arra, hogy óiba tett kezéssel rézzék a forgalom teljes megbénulását.

gyú véljük épp ennél a témakörnél, a Makkabeusok dicsőséges harcáról szóló legendáknál, ahol minden zsidó szíve egytormán dobban, sikerülni is fog — igen ole-on, előállítású áron 30 lejert hozák forgalomba. Megrendelhető a Hitachdut Aviva és Barisszia Kulturbizottságánál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. A könyv csak korlátolt számban jelent meg.

Házasság. Ormai Margit és szemerei Szász Róbert okl. gépészmérnök folyó hó 22-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

A világ legnagyobb léghajója. A világ legnagyobb léghajója most készül Londonban. A léghajózási minisztérium a napokban néhány sorban nyilvánosságra hozta az „R. 101” nevű, Cardingtonban készülő brit óriási léghajó terveit. A léghajó körülbelül ötmillió köbláb tartalmu lesz, vagyis háromszor akkora, mint a legnagyobb eddig épült léghajó. Különös újítás rajta az, hogy burkolata finom acélból készül, ugyisintén propellerjei is. Hét motorja lesz, mindegyik hatszáz lóerejű. A léghajó óránként hetven mérföldet tehet és száz utast vihet magával. Hossza hatszázharminc láb, magassága százötven és legnagyobb átmérője százharminc láb. Reméljük, hogy 1926 ban már akcióképes lesz. Az első utat Indiába teszik vele. Az új léghajóút Londonból Newyorkig két és fél nap alatt, Capstadba hat nap alatt, Indiába öt-hat nap alatt, Ausztráliába tíz nap alatt érkezik meg.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 Ft. Flohr-harisnya minden színben 53 Ft. Muszlin harisnya divat minden színben 69 Ft. Cérna-muszlin minden színben 98 Ft. Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 Ft. BLATT FÖTÉR 13. Elvitatkoztyákben és költőtárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók

A halott főszolgabíró, aki a Jardinben mulat . . .

Ujabb fordulat Tivadar István ügyében. Az öngyilkos főszolgabíró állítólag Budapestre menekült. Kinek a holttestét találták meg a rahói erdőben?

(Sighetulmarosfői-Máramarossziget, nov. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt Erdélyszerte nagy feltűnést keltett Tivadar István volt rahói főszolgabíró öngyilkossága. Tivadar egyike volt a máramarosszigeti társadalom legtekintélyesebb és legrokonszenvesebb egyéniségének, aki az impérium átvételkor megagadta az esztétét és így elvesztette állását. A főszolgabíró, aki nagytulajdonos volt, export-import irodát nyitott és csakhamar nagyarányú vállalkozásokat bonyolított le. A kedvezőtlen pénzügyi viszonyok és a nehézséges nemzetközi árucserre azonban válságba sodorták Tivadart, aki végül is két hónappal ezelőtt mintegy tízmillió lejnyi magánadósság hátrahagyásával megszökött Szigetről.

Egy titokzatos öngyilkosság

Tivadar szökése káros botrányt okozott Máramarosszigeten. Sokan még az elfogató parancs kiadása után sem akarták elhinni, hogy a talpig becsületes embernek ismert főszolgabíró visszaállt volna a jóhiszemű hitelezők bizalmával. Többen csak akkor tették meg előkelő adóuk ellen a büvádi feljelentést, mikor híre jött, hogy Tivadar Rahón öngyilkosságát követett el.

A szerencsétlen vállalkozó holttestét az öngyilkosságot követő tizennegyedik napra, teljesen felismerhetetlen állapotban, egy erdőszélen találták meg. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Tivadar sírheggyel mérgezte meg magát és hogy a felismerhetetlen hulla valóban a főszolgabíró maradványa.

A közvélemény azonban nem akart hitélt adni az orvosi megállapításoknak, — annál is inkább nem, mert számos Kassán tartózkodó máramarosszigeti ember bizonyossága szerint Tivadar István Csehszlovákián keresztül Lengyelország felé vette útját. A közhit szerint Tivadar öngyilkossága nem volt egyéb jól elrendezett miszifikációnál, mely egyrészt azt a célt szolgálta, hogy a főszolgabíró személyéről eltérje az érdeklődést, másrészt egy comme il faut gesztussal igazolni akarta a szigeti gentry életét.

Néhány nappal ezelőtt több kassai újság hosszán foglalkozott a rahói főszolgabíró öngyilkosságával és szintén tévesnek jelezte az orvosi vizsgálat eredményét. Budapesti tudósítók ugyanis arról a tényről számolnak be, hogy Tivadar István Magyarországra szökött, ahol mint előkelő, gazdag orosz paraszt él és meg lehetősége fényűző életmódot folytat. Az uti paraszt, akinek állítólagos hulláját már hetekkel ezelőtt elhantolták Rahón, mindennapos vendég a magyar főváros mulatóiban és egy nagy budapesti szállodában külön apartamentot bérelt.

A kassai lapok híradása természetesen nagy feltűnést keltett Máramarosszigeten, különösen a hitelezők körében, akik jórészt egy egész életen át összeizzadt kisvagyonukjukat tették fel Tivadar István nemzetközi export-importüzleteinek kockájára. Egyelőre ellenőrizhetetlen információk szerint több ilyen kihitelező saját költségére magánnyomozást indított Tivadar öngyilkossági-rejtélyének kibogozására és a nyomozás során állítólag arra az eredményre jutottak, hogy a főszolgabíró egy környékbeli zselérel ment ki a rahói erdőbe és ez a paraszt Tivadarral egyidőben eltűnt. Meg van tehát a lehetősége annak, hogy a rahói erdőben nem Tivadar István holttestét találták meg, mert hiszen mi sem lehetett könnyebb, mint a megmérgezett parasztot átöltöztetni a főszolgabíró ruhájába.

Egy tragikus életsors

Természetesen lehetséges az, hogy a Tivadar István haláláról elterjedt hírek teljességgel légbőlkapottak és csak a hitelezők tekintélyes seregének pszichózisából nyerik eredetüket. De mindenesetre szükséges volna az, hogy a máramarosszigeti ügyészség indítson nyomozást abban az irányban, hogy a kassai napilapok budapesti értesülései mennyiben fedik az igazságot.

Egy azonban kétségtelenül bizonyos: akár öngyilkos lett Tivadar István, akár nem, élet

Minden konkurenciát legyőztünk!

Hivlak Párisba
Hivlak Londonba
Hivlak Berlinbe

de mi csak Kolozsvárt választottuk, hogy mindenkit megneveztessünk.

Két és fél jómadár

6 felvonásából mindenki megítélheti, hogy mi, vagy

Patt és Pattachon
a nevetés királyai. Első felléptünk

Urania-mozgóban Hétfőn!

november

24-én!

sorsa csodálatosan és megdöbbentően tragikus. Ismeretes, hogy a volt főszolgabírónak a jugoszláv kormánnyal szerződése volt 1000 vagon máramarosi szénak B.igrádba való szállítására. A Davidovics-kormány, amely felülvizsgálta az összes külföldi szerződéseket, nem approbálta Tivadar megállapodását és ez okozta a főszolgabíró hirtelen csődjét.

Néhány nappal az állítólagos öngyilkosság után leirat érkezett B.igrádból, mely arról értesíti Tivadart, hogy a kormány utólagosan mégis engedélyezi a szállítást. Ha tehát Tivadar még néhány napig kihúzza, akkor ő is, a hitelezők is meg lehetnek volna mentve. Szigeten most konzorcium alakul Tivadar elkésett üzleteinek realizálására.

A budapesti bombapörben elhangzott az első beismerő vallomás

Márfy háziaszonyának kizárása a bomba csomagolópapírján. Kedden befejezik a bizonyítási eljárást

(Budapest, november 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia követség elleni merénylet mai tárgyalásán tovább folytatták a tanúk kihallgatását. A tanúk legnagyobb része Márfyék ellen vallanak. Egyik tanu előadja, hogy az egyik bomba csomagolópapírján felismerie Márfy háziaszonyának írását.

A következő tanu Nesz Károly visszavonja a rendőrségen tett előbbi vallomását, amelyben elmondotta, hogy a bombákat Márfy fürdőszobájában készítették. Egy alkalommal tanu, Charlahti, Horváth és Varga be akartak oda menni, de Márfy utjukat állta és gyorsan kituszkolta őket. A fürdőszobából kétség áradt ki és Márfy kezét valami sárga anyaggal voltak bepiszkítva.

A elnök kérdésére kijelenti, hogy a katonai hatóságok nem bántották ugyan, de ott azért vallott ugyanilyen értelemben, mert attól félt, hogy visszavizsgál a rendőrségre, ahol újból bántalmazni fogják.

Az első beismerő vallomás

Ezután Drenka Béla vádlott kihallgatására került sor. Részletesen elmondja az ébredő csoportból megalakított 101-es bizottság feladatát. Ebből a bizottságból alakult annakidején a vérbíróság és a 101-es bizottság volt a vérbíróság végrehajtó szerve B ismari, hogy a bizottság nevében, Márfy utasítására ő írta a fenyegető leveleket a francia követségnek, a képviselőház elnökének és a főkapitányságnak.

Drenka szenzációs beismerő vallomása után elrendelték Drenkának Márfyval való szembeállítását. Az izgalmas lefolyású szembeállításán Márfy továbbra is állhatatosan tagad és szemébe mondja Drenkának, hogy ő ilyesmire soha senkinek megbízást nem adott. Drenka újból szemébe mondja Márfynak, hogy igenis ő bízta meg a fenyegető levelek megírásával és emlékezetébe idéz több apró körülményt, amelyek mind azt bizonyítják, hogy más ilyesmire megbízást nem is adhatott, mert ő volt a vérbíróság elnöke és a 101-es bizottság szabályai szerint ehhez csak neki volt joga.

A többi vádlottak tovább tagadnak

A többi vádlottak Drenka beismerő vallomásával szembe megmaradnak tagadásuk mellett és újból hivatkoznak arra, hogy a rendőrségen bántalmazták őket és ezért vallottak olyasmiról, amit nem ők követtek el. Marosi megjegyzi, hogy a beismerő vallomások után nagyon jó bántak velük. Sokat sétálhattak, több és jobb kosztot kaptak. Neki például azt is elnézték, ha cigarettázott náha.

A francia követség elleni merénylet bizonyítása a mai napon véget is ért. Hétfőn megkezdik Ressay Károly képviselő és Miklós Andor „Az Est” főszerkesztője elleni merényletek tárgyalását. Keddre előreláthatólag befejezik a bizonyítási eljárást és ha a bíróság nem ad helyet a védőknek a bizonyítás kiegészítésére vonatkozó előterjesztésnek, úgy jövő szombaton kihirdetik az ítéletet.

* Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) olcsón szerezhet be Imperial-nál, Cluj, Minorita-utca. Tegyen próbarendelést.

* Székrekedésnél, gyomorrontásnál vegyen Purgót eredeti dobozban.

Krausz Símí, Kónyi és a jó öreg Déman bácsi

— Tőzsdeaffér két utójátékkal —

(Budapest, november 22 Az Uj Kelet tudósítójától.) Pénzügyi és tőzsdéi körökben egyébről sem beszélnek, mint a Kónyi—Déman féle afférről, ami azt bizonyítja, hogy Budapesten a gyorsan kárhoztatott és még gyorsabban felburjánzott lovagiaskodások még mindig nem szűntek meg. Az eset e özményei a következők:

Az elmúlt kedden az Angol Magyar Bank sűrűnöt kapott elnökétől, Krausz Simontól Londonból. Az elnök ebben egész röviden azt a parancsot adta ki, hogy a bank részvényeit ötvenkétszáz kurusra hajtsák fel.

A bankban nem tudják biztosan a parancs mögött rejlő szándékot, de ez nem is volt fontos. A pása parancsot és a katonának engedelmességni kell. Csak annyit tudtak, hogy Krausz S. mi Londonban bizonyára valami tranzakciót akar véghezvinni bankjával és ehhez fontos neki az ötvenkétszáz kurzus, legalábbis az az napon, amikor üzletét lebonyolítja.

Kónyi, a bank vezérigazgatója azonnal átteléfonoit a bank tőzsdéi diszponensének, Déman Árminnak, hogy gyorsan és nagyszámúban indítsa meg a bankrészvények összevásárlását. Mint a bank hűséges és régi diszponense, Kónyi azonnal megkezdte a vásárlást, mire a részvények, a tőzsde örök törvényei szerint, lassan, de biztos következetességgel emelkedni kezdtek. Emelkedés közben azonban egy kis fennakadás történt. Amikor ugyanis negyvenkétszázról tartott a kurzus, annyi részvény került elő, hogy a jó öreg Déman semmiképpen sem tudott a megbízatásnak eleget tenni. A telefonfálkébe sietett és a „katasztrófát“ jelentette Kónyi igazgatónak:

— Kedves vezérigazgató ur, — mondotta reszkető hangon Déman Ármán — nem tudok semmit sem csinálni. Annyi ára került elő, hogy elárasztják vele az egész bőrcét és szinte félo, hogy a bank részvénye nemcsak a tegnapi kurzusra megy vissza, hanem ha nagyon forszirozom, még alább is száll. Adjon kedves vezérigazgató ur valami jó tanácsot!

Kónyi erre nagyon izgottan felelt: — Ha ön nem tud eleget tenni az elnök ur hívásának, akkor csak azt mondhatom önnek, hogy menjen vissza zugyúdnak!

Ez a gorombaság az öreg urat méltatlanul érte. Déman ugyanis már évtizedek óta dolgozik a tőzsdén és köztisztviselnek örvend. Leceapta a hagylót, otthagya az Angol Magyar Bank részvényei gondját, miatta ugorjnak fel, vagy szálljanak le. Kocsiba ült és felkereste Kónyi urat. Két tanút is vett maga mellé a bankból és besietett a vezérigazgató szobájába.

— Őa még egy kis pesti jingli volt — mondotta Kónyinak az öreg ur fölháborodva — amikor én a legnagyobb értékű papír tranzakciókat bonyolítottam le a pesti tőzsdén. Velem Kornfeld hosszasan tanácskozott, öre viszont nem lehet bízni mást, mint keresztélvihetetlen parancsokat. Ha azt hiszi, hogy fel tudja hajtani a bankrészvényeket ötvenkétszáz kurzusra, akkor elhízem, hogy valami a szakmában. Ezt próbálja meg. Ha azonban erre képtelen, akkor elvárom, hogy fogja be a száját, ha velem beszél. Uraim, hallották — fordult oda végül a tanúkhoz.

És már el is hegyta a bank helyiségét. — Déman ur — hiáltotta utána Kónyi — jöjjön vissza egy szóra.

Déman visszafordult. — Csak azt akarom mondani önnek, érezze magát általam megsértve és vagyis tudomásul, hogy állása alól fel van mentve.

— Őa engem nem sérthet meg, a felmentés pedig nem az Őa dolga, ahhoz Őa részint fiatal, részint tehetégtelen!

Ez volt a lovagias affér kedélyes előzménye. Utójátéka pedig, hogy a lezárt jelszet után egy óra múlva megjelentek Kónyi vezérigazgató szobájában Déman Sándor segédei. Déman

Sándor, a Déman és Somló bankbizományi cég beltagja, apjától értesült a törtétekről és azonnal provokálta Kónyt.

Második utójátéka az estnek, hogy a negyvenkétszáz kurzust azért lehetett elérni, mert az Angol Magyar Bank egyik igazgatója, Kálmán Henrik, sietett részvényein tulajni. G

Miért gyilkolták meg Szudán főkörmányzóját?

Az egyiptomi kormányt felelősségre vonják. Föllázadt egy egyiptomi vasúti zászlóalj

(London, november 22 Az Uj Kelet tudósítójától.) Sir Lee Stack generális, Szudán főkörmányzója meggyilkolása miatt az angol kormány erőlyes rendszabályokat fog életbeieptetni. A kormány a közeli napokban fogja közzélni azokat a megtorló intézkedéseket, amelyeket az egyiptomi kormányval szemben fog fogantatni a tábornok meggyilkolása miatt. Az egyiptomi kormány ugyan jogilag nem felelős a merényletért, azonban az erkölcsi felelősség teljes mélyre hátrul, mert tört az angolelles agitációnak a méreketlenségig való elfajulását. Az angol kormány egyttal el van határozva arra is, hogy a gyilkosságot nem fogja ürügyül felhasználni arra, hogy Szudán anarchizációját proklamálja. Fontosabb intézkedés az angol kormánynak az, hogy az egyiptomi csapatok főparancsnokságát elválaszija a szudáni főkörmányzó állástól, amelyet tudvalevőleg Lee Stack egy személyben töltött be. Az a hír, mintha az angol flotta parancsot kapott volna az egyiptomi vizekre való kihajózásra, nem felel meg a valóságnak.

A merénylet alapján véve annak az atmoszférának az eredménye, amelyet még a munkáskormány teremtett Egyiptomban. Macdonald ugyanis kijelentette, hogy Nagyritánia a Szudán fölött gyskorolt ellenőrzést nem engedheti át Egyiptomnak. Már augusztusban, röviddel a kijelentés után, egy egyiptomi vasúti zászlóalj fellázadt. Akkor Szudánban ostromállapotot hirdettek és tisztában voltak vele, hogy a kivételes állapotot ki fogják terjeszteni Egyiptomra is, ahol a brit ellenes agitáció mind-

nyugyan nagyon jól tudta, hogy a hirtelen hossz nem egyéb, Krausz Simon néhány napig tartó manőverénél.

Egyelőre a helyzet az, hogy a papírok visszamentek régi kurzuinkra, a börzések pedig a régi kurzus mellett várják a pikáns ügy további fejleményét.

inkább erősödött és tért hódított. Amikor október elején Z glul pasa tárgyalási Macdonalddal eredménytelennek bizonyultak, amikor Egyiptomból nem akarták kivonni a brit megszálló csapatokat és Anglia nem volt hajlandó a Suez-csatorna őrzését egyiptomi csapatoknak átengedni, a visszautasítás Egyiptomban — különösen az intelligencia sora között — óriási izgalmat és visszatetszést okozott. Az egyiptomiak tanultabb rétege ugyanis biztosra vette, hogy az önkormányzat után az állami és katonai vezetés is teljesen a kezébe jut. Amikor Zaglul pasa a sikertelen tárgyalások után visszajött és az egyiptomiakat méreketlentre intette, ez az eljárás még fokozta az elkeseredést. Saját hívei is rossz néven vették tőle eljárást, úgy, hogy Zaglul beadta lemondását. A lemondást később barátainak tanácsára visszavonta.

Sir Lee Stack ötvenhat éves volt és már 1899 óta szolgált az egyiptomi hadseregben. 1919 ben nevezték ki őt Szudán főkörmányzójává és az egyiptomi hadsereg főfelügyelőjévé. Temetése iránt most történnek az intézkedések és valószínű, hogy tetemét behalzsamozzák és Angliába hozzák.

London, november 22 Egy legújabb kairói jelentés szerint az egyiptomi nacionalisták éles állásfoglalásra készülnek abban az esetben, ha az angolok túlzott követeléseket támasztanak a kormánnyal szemben. Maga Zaglul pasa, aki az engedékenyek táborát vezeti, egy újajéklében elhárít a bekövetkezendőkért minden felelősséget, ha az angolok a gyilkosságot jogfosztásokra és erőszakoskodásokra használják ki.

Eskütt összeveszett védőjével a tárgyalóteremben

Mi történt a Landesmann féle vesztegetési pénzzel. Eskütt vallomása szerint Gál Endre és Nagyatádi osztottak a pénzen

(Budapest, nov. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Eskütt-per mai folytatásán, a tárgyalás megnyitása után, Eskütt azzal a kéressel fordult a tárgyalást vezető törvényszéki elnöktől, fogassza fel vizsgálati fogaát. A bíróság elnöke nem teljesítette kérését és ebbeli felindulásában Eskütt szemrehányást tesz védőjének, amiért nem tudta hivítani azt, hogy a tárgyalás alatt is szabadlában legyen. A szóváltás annyira elfajult, hogy majdnem tetlegességre került sor a tárgyalóteremben közte és védője között.

— Feküdjék maga hideg cellában — kiabált Eskütt védője felé, — mire az azt válaszolta:

— Nem én vettem fel a vesztegetési pénzeket, hanem maga, maradjon csak maga a cellában.

Az elnök erőlyesen rászólt Esküttre, hogy viselkedjen illdelmeseen a tárgyalóteremben, különben megvasaltatja. Az incidens után megkezdtek a mára beidézett tanúk kihallgatását.

Több tanu egybehangzóan azt vallja, hogy Eskütt a kiviteli panamákkal mindig azt a látszatot igyekezett kelteni, hogy a dolog Nagyatádi tudtával történik. A tanuk vallomásával szemben Eskütt továbbra is fenntartja azt az állítását, hogy Nagyatádi tudott arról, hogy az engedélyek kiadásakor pártosokra adakoznak és kijelenti, hogy a nem fizető ajánlatokat legtöbbször visszautasították, de aki fizetett, az ajánlólevél nélkül is megkapta az engedélyt.

Gál védő annak a megállapítására kéri a bíróságot, hogy Eskütt nem volt köztisztviselő és így nem is lehetett őt megvesztegetni. Gál indítványát az ügyész ellenzi és hosszabb beszéd keretében bizonyítja, hogy Eskütt igen is köztisztviselői teendőket végzett és így megvesztegetés büntetése fenforog. A bíróság e kérdésben nem hozott határozatot.

Ezután a Landesmann-féle vesztegetési ügy kerül sorra. Az elnök kérdésére Eskütt előadja, hogy Landesmann Bencze ügyvéd ajánlotta be hozzá. Kihallgatása folyamán a következő párbeszéd folyik le az elnök és Eskütt között:

Elnök: Milyen címen fizettetett Landesmannal?

Eskütt: A pártkassza előjára.

Elnök: Mit csinált a pénzzel?

Eskütt: Bevittem a miniszterhez, aki a pártkassza pénzét kezelte. Mikor a botrány kitört, Gál Endrének, az akkori államtitkárnak, ötmilliót, a mai értékben kétmilliórdot adott át Nagyatádi, a többit hazavitte és otthon elásta, Gál pedig a pénzt a Hungária-bankba fektette be.

Elnök: Van-e bizonyítéka erre?

Eskütt: Hiszen azért akartak megfizetni. Tavaly, kiszabadulásom után, Nagyatádi százmilliót és amerikai utlevelet ígért hallgatásom fejében. Ezt Eöry-Szabó Dezsővel és Zeóke Antallal akarom bizonyítani. Később kétszázmilliót ígérték. A pénzekből a miniszter kisebb-nagyobb összegeket nekem is adott.

Eskütt ezután az elnök kérdésére elmondja, hogy lakását a felesége hozományából butorozta be. A visszaélésekből származó és neki juttatott pénzekből nála egy fillér sincsen és most abból él, hogy az édesapja, aki kisgazda, küldözget neki néha-napiján kisebb összegeket.

Eskütt kihallgatása után Landesmann István bizományost hallgatta ki a bíróság. Vallomásában előadja, hogy őt Bencze ügyvéd ajánlotta Eskütt-höz, de figyelmeztette, hogy kiviteli engedélyeket csak úgy kaphat, ha közcélokra adakozik. Ezért Esküttnek a kiviteli engedélyekért állatonként kétezer koronát fizetett. Az összeget Bencze ügyvéd vette át, aki díjnyugtával nyugtázta. Hasonló módon másodsor is kapott engedélyeket. Hangsúlyozza Landesmann, hogy Eskütt a pénzt nem pártcélokra, hanem kulturálcokra kérte. A dolog azért nem tűnt fel gyanusnak, mert akkoriban valóban gyűjtöttek közcélokra.

Landesmann kihallgatása után a bíróság kétfőre halasztotta az ügy további tárgyalását, amikor is folytatják az Eskütt-ügy többi szereplőinek kihallgatását.

* Aradi olvasóinkhoz. Az Uj Kelet aradi kezelését a Löbl Hirlapiroda vette át. A kézbesítésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag otnyerhető felvilágosítás.

November 30-án d. e. 11 órakor
Telmányi hangverseny
Jegyek: Magyar Színház

Hétfő, 19
SZINÉ
Csókoij
randes és
tőja a Mag
szinpadit
klasszikusa
tele van m
fordulato
kumokat is
francia polg
azzal a hat
radalmak és
élre tudta
szolgált bor
a fiatal Cha
gögs ariszt
teuk vele a
ur nem kes
— éppen
igyezsik v
ezt a gögöt
gisk rende
Boucatel ur
nemes csal
adni az 8-
azonban me
akciónak
Champover
kell merpe
is „fáldo
Boucatel eg
röl. Esután
lag hedvez
aki az erő,
hódol és o
megértesz
Boucatel u
fiának —
Ez a vizjá
mese, amel
zer szelle
Boumarcha
is ez ez-s
lyok glori
tudatalau
elődés es
littuk ilye
nyire rag
Suti nála
Márhine a
Aladár enu
bos, meré
halálán s
Mihályffy
lákára el
alakját elő
kitotta. Me
vicomte s
elemet. B
ég volt, k
Szi szinté
tesbe. Izsó
ábrázolta.
A E
Vasárnap d
hang
Árak
Vasárnap d
15 ó
Vasárnap e
lets t
Hétfő: Lili
Kedd: Csó
So: o
Szarda: Pü
kával
roza
Csütörtök:
mény
Pr-m
Soro

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Csóköljön meg. (Tristan Bernard, Ivé Mirandes és Gusztav Quinson vigjátékának bemutatója a Magyar Színházban.) A „Csóköljön meg” színpadi telepítésében, boros szellemiségében a klasszikus francia vigjátékok sablonját követi: tele van mulattató helyzet-omikummal és sikamlós fordulatokkal. De ezentelül pompás jellemkomikumokat is felvonultat, át meg át van szöve a francia polgári derű nyersen kibőbbedő sugarával, azzal a hatalmas eleterővel, mely ezt a népet forradalmak és háborúk borzalmán át is mindig az előre tudta dobni. Boucatal ur, a háborút végigszolgált borkereskedő, arisztokrata katonapajtásának, a fiatal Champovertró grófnak hívására megjelenik a gögös arisztokrata családban, ahol tulostan érzetik vele alacsony polgári származását. Boucatal ur nem keseredik el, ellenkezőleg: felviszi a hárcot — éppen azzal a hőgyepl aki legelőn ebben igyekszik vele érezeteni alóbbrendűségét. Persze: ezt a gögőt, a Champovertró család gögjét az anyagiak rendszertisége csöppet sem támasztja alá. Boucatal ur épen abban az időszakban tör be a nemes családba, mikor annak feje felől el akarják adni az ő-i kastélyt. Boucatal ur paraszti erélye azonban megmenti a kastélyt. Azonban a mentőakciónak ára van: a szépséges és gögös Aurora Champovertrónek egy Boucatal urnak adandó csókkal kell megpecsételnie a vásárt. Aurora asszony végül is „faldozza” magát csókládjá érdekében, mire Boucatal egy gentelman gesztusával lemond a csókról. Eután Boucatal ur, felhasználva a lélektanilag kedvező helyzetet, szerelmet vall Aurorának, aki sz erő, az ellenállhatatlan tértfőlény előtt behódol és odaadja magát Boucatalnak. A kőben mezerésű angol lord — keresztapának is megtetszik Boucatal ur, aki egyik címét adományozza a hofa fiának — s így Aurora férjhez mehet kedveséhez. Ez a vigjáték meséjének lényege, elég sablonos mese, amelyet azonban a ragyogó ötleteknek, a pazar szellemességnek egész garmadája tölt ki. Boumarchair Figarójához hasonlóan ez a vigjáték is sz erzes friss energiákkal telt feltörekvő osztályot glorifikálása az elnyert, friss véröntözésere tudatalatlan vágyó arisztokráciával szemben. Az előadás csaknem tökéletes volt. Pótr Lilit régen láttuk ilyen diadalmasan ellenállhatatlannak, eny nyirs ragyogónak, annyire abszolút művészeket. Suki nálánát a gögös és egyben kejsen megdő márkine alakját nem realizálhatta volna. Ihász Aladar ezuttal kiváló alakítást nyújtott: főlényes, akos, merész voli és egyben finom ösötőnő. Cselle kálán szerepében kitűnően megállotta a helyét. Mihályfy kőbnet-alkitást nyújtott. Figurája első látásra elénk derűltséget keltett. Leővey Lóalord alakját élénk derűvel, kedves hőzvetősséggel alkította. Megemlítetre méltó Fratta alakítása is, a vicome szerepében jól kihangsúlyozta a komikus elemet. Baróti Ersei, mint mindig, pomáz jelenléte volt, kis szerepében is a legjobb adta. Marst ő-i szintén eléggé jól illeszkedett bele az együttesbe. Izsó Mialó Champovertró gróf alakját hűen ábrázolta. (S. I.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÚJRA ÉLESZIK

Vasárnap d. e. fél 11 kor: Hevesi Piroška zongorahangversenye zenekar kísérettel. [Rendes helyárral, sorozat 138]

Vasárnap d. u. fél 4 kor: a vörös malom (Ujdonság 15 ödször, leszállított helyárral, sorozat 139)

Vasárnap este 8 kor: A három grávia (12-edszer, bérlets ünetben, premiérehelyárral, sorozat 140.)

Hétfő: Lili. (Napi b-rilet 35. sz. A. Sorozatszám: 143.)

Kedd: Csóköljön meg. (3-adször Napi bérlet 36. sz. B. Sorozatszám: 142.)

Szárda: Pillanó kisasszony. (Grozavescu vendégjátékával. Emelk helyárral. Bérletszünetben. Sorozatszám: 143.)

Ösütőtrő: Arvácska. (Operett-ujdonság először. Neményivel, Erenyivel, Tompával, Ihással, Izsóval. Premier helyárral. Premier bérlet 20. szám. Sorozatszám: 144.)

Péntek: Arvácska. (2-ödször. Rendes helyárral. Napi bérlet 37. sz. A. Sorozatszám: 144.)

Szombat d. u. 1/2-1-kor: Csokonai. Szegény Zsuzsi a táborzaskor. A tihanyi Echóhoz. Csokonai halála, Gerso Du Malheaux. (Harmadik ifjúsági előadás öcső helyárral. Csokonai Mihály emléke etére. B-vező előadást Kovács Dezső tart. Sorozatszám: 146.)

Szombat este 8 kor: Arvácska: (3-adször. Rendes helyárral. Napi bérlet 38. sz. B. Sorozatszám: 147.)

Vasárnap d. e. 1/2-1-kor: Talmágyi Emil heg-dü hangversenye. (Premier helyárral. Sorozatszám: 147.)

Vasárnap d. u. fél 4 kor: Gyere be rózsám. (Operett ujdonság 8-adször. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám: 149.)

Vasárnap este 8 kor: Arvácska. [4-ödször. Bérletszünetben. Premier helyárral. Sorozatszám: 150.]

Hétfő: Arvácska. [5-ödször. Bérletszünetben. Rendes Sorozatszám: 151.]

Kedd: Arvácska. (6-ödször. Második bemutató előadás Dajka Margitta, Neményivel, Flattával, Bunyázzsal, Leőveyvel. Premier helyárral. Premier bérlet 21. sz. Sorozatszám: 152.)

MOZGÓK MŰSORA

Select mozgó. Vasárnap, november 23. *A Nibelungok*. II. rész. K imhild boszúja és Nibelungok bincse. A viághírű német hősköltemény filmese. Főszerepben Hanna Ralph és Paul Richter.

Hétfő, november 24. Premier. *Asszony férj és...* Sentimentális vigjáték, 6 felvonásban, Augusto elbeszélése után. Főszerepben Fremenda Negyi Peugot és Luigi Serventi.

Urania-mozgó. Szombat, november 22. Premier. *sz ócedn vándorlat*. Dráma a tengeren, 6 felvonásban. Főszerepben Dorothy Dalton és Jack Holt.

Hétfő, november 24. Premier. *A két és fél jömadár*. Keleeny-s történet, 6 felvonásban. Főszerepben Horo és Zaru.

Apollo-Mozgó. Vasárnap, november 23. Harry Piel. *A sátor helytartója*. I. rész. A testet öltött rämület Detektiv kalandordráma. Főszerepben Harry Piel.

Hétfő, november 24. Harry Piel. *A sátor helytartója*. II. rész. *Pokol a földön*. Főszerepben Harry Piel.

SPORT

Vasárnapi program Bécsben

Hírszók—Vienna

Mig nálunk a tél beállta miatt félbemaradt a bajnoki szezon, addig a külföldön még javában folyak a bajnoki tútoállmérékzések. Budapesten — melynek programját tegnap számunkban ismertettük — és Bécsben az őzi szezon legizgalmasabb mérőzései kerül k lejátszásra.

Bécsben a legérdekesebb és egyben a legerősebb küadala a Vienna és a H kosh között fog lefolyni, de nem kevésbé izgalmasoknak ígérkeznek a következő mérkőzések sem: Rapid—Austria, Sportklub—WAC, Radolfshügel—Admira és Simmering—Wacker.

Módosítják az offszid szabályait. Londoni jelentés szerint Mister Walli egy banatton elmondott beszédében bejelentette, hogy közelebről módosítják az offszid szabályzatot olyképen, hogy az egybekkes — védkezés — rendszert teljesen lehetlenné tessik.

Német francia sportbarátság. Berlinben az elmúlt vasárnap játszott a háboru kibőress óta az első francia csapat a párisi Francis Club a Tennis Borussiaival. Eredmény 5:1 a német csapat javára.

Hamburg legyőzte Berlin. Óiái érdeklődés előzte meg a két csapat találkoztát, amely Hamburgban folyt le és az ottai csapat 3:1 arányú győzelmét eredményezte.

Hirdessen az Uj Keletben!

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

KARÁCSONYI NAGYVÁSÁR MEGKEZDÖDÖTT

SZABÓ JENŐ

Ói divatkülönlegességek áruházában Cluj, Cal. Reg. Ferd. 5. TELEFONSZÁM 4-79.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, aí ástkeresőknek 30% kedvezmény.

Gyors és gépi ó férfi vagy 10 magyar és németben perfekt azonnali belépésre kerestetik oluji nagy céghez. Ajánlatok „Perfekt” je igére a Lloyd Express-hez Cluj, Str. Memorandului 24. 8179

Jókarban levő nagyobb tizedes méleget keresek Farkas Jenő bókarskudé 8.80

Páskasütő gépek transz-miszió Gauz fele motorral felzerelve eladó. Érdeklődni és megteintanilehet Kohn Salamonnál Oradea-Mare, Str. Tace Jonescu (Körös-u.) 37. 8172

Érettségizett izr. fah-irta nor kitűnő referentiával rendelkező állását változtatni óhajlja a szombat mag artásáv. l. Szives megke eső-eket „Megbízható és szorgalmas” jellegre kér e lap kiadóhivatalához. 8169

Estélyi ruhákra arany, ezüst és gyöngy himzés gyorsan készül. Ugyeintén főhőrgépművés, gépjárműjavítás, plüssirozást elsősorú kivitelben olcsón készítenek „Műhímszős-ron” Unio-utca 15 8170

Kóser házi koszt kap-ható Ferecz József-ot 119 első ajtó balra. 8177

Lekást kaphatnak kóser kosztal intellig ns tisztel emberek. Cim a kiadóban.

Libamájait veszek a lezmagassabb arban. 700 vágott liba és kaosa allandóan legolcsóbban kapható. Zsira rendelést elfogadok. Baumhaft, C. Reg Ferdinand, [v. Wesselényi M-utca 10]

DÉRI LAJOS szücsmester
Str. Memorandului (v. Unió-u.)3. Telefon 12-12

Erdély legrégibb és legszolidabb s. ficsáruháza. **★** Megbízható, lelkiismeretes kiszolgálás! **★**
LEGUJABB MODELLEK

Petróleum gyorsfőző
mely egyetlen alkatrész rúcsavarásával, mint petróleum gázizzólómpa, iróasztalon 100 gyertyafényű tökéletes és olcsó világítást szolgáltat. Teljesen veszélytelen.
Kapható Pallos & Ma ko okl. gépészmérnököknél, Cluj, Str. N. Iorga 7. Telefon 6-50.

Crossley motorok
benzin, fűtőgáz stb.
Crossley—Diesel motorok raktáron: 4 PS—60 PS
Vezérképviselet: Carter S. A. Bukaresti, Cal. Victoriei 86. (Pal. Bancoi Natjunei) Tel. 10-71.
A gyár kelet-európai igazgatója a napokban Bukarestbe érkezik. Mindazon cégek és személyek, akiknek üzleti érdekek kívánják az igazgató látogatását, közölik azt november 25-ig „CARTER” Com. Articolesor Technice Engleze In Romania címen

DERBY

cipőgyár fiókja
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth L-u) No 1.

Tisztelettel értesítjük a vásárló közönséget, hogy a kiváló minőségű, saját gyártmányú cipőinkből az igazgatóság engedélye folytán

uj évig
az elbirt eredeti gyári árakból **15% kedvezményt** nyújtunk
Rudolf Mosse 4151

Torpedó Hatóságok,
jegyzők és ügyvédek!
ilyen gépet
román, magyar és német betűkkel, leszállított áron kapják. — Vezérképviselet:
Charles Brecher, București
Str. Polifiei 2.

Osram-Nitra

A kirakat, melynek világítása a nézőt kápráztatja, veszül vonzóerejéből. Kísérletezzzen Osram-Nitra opállal.
opal
Osram lámpával tökéletesíti világítását

Öltönyök, Raglanok, Ulsterek!

Szántó és Komlós
Cluj, Arad Piața Unirii Satu Mare 14.

GALVANI
A LEGJOBB ELEM

Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara

Grafit

rad és tábla „Bohemia” jelzéssel, gép, vas és öntöttvas-kályhák feketítésére és fényezéséhez.
GRAFIT por és darabos, vasöntődek számára. FLOCKENGRAFIT.
Mindena rendelést prompt szállít.
HERMES
Csehszlovákiai Grafitművek, közvetlenül és lelakatai révén. **Bukarest** Telefon 32-77
Strada Col. Orero No. 23.

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal
Dehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltenek!